УДК 005.21:330.341
Корж Н.Л.[1], Роздобутько В.П.[2]
[1] доц. НУ «Запорізька політехніка»
[2] студ. гр. УФКС-112 НУ «Запорізька політехніка»

СТИЛІ УПРАВЛІННЯ В УМОВАХ СУЧАСНОГО УПРАВЛІНСЬКОГО СЕРЕДОВИЩА

Н.Л. Корж, В.П. Роздобутько

У сучасних умовах управління організаціями дійсно зазнає суттєвих змін, і це особливо помітно у сферах, пов'язаних із фізичною культурою та здоров'ям. Сьогодні лідери повинні мислити не лише стратегічно, а й гнучко, швидко реагуючи на динамічні зміни ринку, технологій і суспільних запитів.

Фізична культура перестає бути лише соціальною або освітньою сферою – вона активно інтегрується у бізнес-середовище. Це проявляється у розвитку фітнес-індустрії, онлайн-тренувань, wellness-програм, корпоративного здоров'я та цифрових платформ для моніторингу фізичної активності. Такі трансформації формують нові бізнес-моделі, які поєднують традиційні підходи з інноваційними рішеннями.

Мета полягає у вивченні та аналізі ситуативного стилю управління, як ключового підходу до розробки нових бізнес-моделей у сфері фізичної культури та спорту.

У сфері фізичної культури і спорту, як і в інших сферах, існують три основні стилі керівництва: авторитарний, демократичний та ліберальний.

Авторитарний стиль – характеризується тотальним контролем дії підлеглих і централізацією влади, демократичний – передбачає залучення

команди (класу, групи) до обговорювання і прийняття рішень та ліберальний стиль, який – надає повну свободу дій підлеглим.

У кожного керівника складаються певні стереотипи управлінської діяльності та взаємодії з командою. Однак, у сучасному світі, де ситуації постійно змінюються, ці стереотипи не завжди можуть бути ефективними.

Тому у рамках демократичних поглядів не існує універсального стилю керівництва, і кожен із них може бути ефективним залежно від ситуації. Це стало основою для формування теорії ситуативного управління, в якій визнається первинність ситуації у виборі стилю управління, що дозволяє керівнику адаптувати свої дії до обставин.

Ситуативне управління – це підхід, за якого стиль керівництва підбирається залежно від конкретної ситуації, рівня компетенції та мотивації підлеглих. Ідея полягає в тому, що немає одного універсального стилю керівництва – ефективний лідер адаптує свої дії до реалій сьогодення.

Основними принципами ситуативного управління є: гнучкість – керівник (тренер, вчитель), зміна стилю управління відповідно до потреб команди, поставленої мети, тощо; оцінка готовності – підлеглі визначають рівень компетентності готовність та бажання виконувати завдання; комунікація – керівник пояснює, наставляє, підтримує або делегує залежно від ситуації.

Кен Бланчард виокремив чотири ситуативні стилі управління. «Directing» передбачає чіткі інструкції та контроль і підходить для новачків, сприяючи швидкій адаптації, але обмежує ініціативу. «Coaching» поєднує керівництво з підтримкою та мотивацією, допомагає розвивати навички й довіру, однак може стримувати самостійність. «Supporting» базується на довірі та меншому контролі, сприяє розвитку самостійності й командної взаємодії, але зберігає певну залежність від керівника. «Delegating» передбачає передачу повноважень і мінімальний контроль, що підвищує відповідальність і автономію досвідчених працівників, хоча може призводити до відчуженості за недостатньої інтеграції в колектив.

З представлених підходів до управління можна відзначити, що у контексті спорту та фітнес-індустрії, де ефективність команди та розвиток кожного учасника є критично важливими, вибір стилю керівництва також визначається специфікою діяльності та потреб спортсменів, відвідувачів фітнес-клубів.

Наприклад, стиль «Скажи/направляй» (Directing) є важливим на початкових етапах керівництва в галузі фізичної культури та спорту, коли клієнтам чи спортсменам потрібно чітко розуміти свої ролі, а їхня діяльність здійснюється виконуються під постійним контролем керівника (тренера). Для початківців фітнес-тренерів цей стиль допомагає встановити основи тренувального процесу. Стиль «Навчай/переконуй» (Coaching) підходить для

тих, хто має базові навички, але потребує додаткової мотивації, вдосконалення професійних навичок та корекції діяльності з боку керівника для підвищення ефективності та досягнення оптимальних результатів. Стиль «Підтримуй» (Supporting) може бути ефективним для більш досвідчених, але ще невпевнених в собі клієнтів чи спортсменів, надаючи їм більшу свободу в прийнятті рішень, одночасно підтримуючи мотивацію та розвиток ініціативи. Для фітнес-тренера цей стиль також є можливістю професійного зростання, оскільки він сприяє ефективній взаємодії з різними категоріями клієнтів і допомагає їм долати як фізичні, так і психологічні бар'єри. Стиль «Делегуй» (Delegating) є оптимальним, дозволяючи тренеру зосередитися на стратегічних аспектах, даючи спортсмену чи клієнту більше автономії в тренувальному процесі.

Отже, сучасне управління у сфері фізичної культури – це не лише організація процесів, а й стратегічне бачення розвитку, яке враховує глобальні тренди, цифровізацію та зміну цінностей суспільства.